

Ammatillinen koulutus – arvostuksen aika

Ammatillinen koulutus on murroksessa. Ammatillinen reformi eli lainsäädännön muutos saadaan arjen toiminnaksi vähitellen. Käytännön muutoksia hidastaa puutteellinen ammatillisen koulutuksen rahoitus. Sen lisäksi muutos uuteen toimintakulttuuriin vaatii aikaa, perehtymistä, asenteen muutosta ja runsaasti vuorovaikutuksessa tapahtuvaa keskustelua ja asiantiedon kertomista.

Reformin päätavoitteet ovat Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan, että koulutus vastaa nopeammin ja joustavammin työ- ja elinkeinoelämän osaamistarpeisiin, koulutuksen tarjontalähtöisyydestä kysyntälähtöisyyteen, opintopolkujen rakentamista opiskelijan omien tarpeiden ja edellytysten mukaisesti huomioiden työnantajan tarpeen. Tähän tarvitaan joustavia, monipuolisia ja tehokkaita koulutuksen toteuttamistapoja sekä koulutusprosessien ja resurssien käytön tehostamista eli mahdollisuuksia koulutusaikojen lyhentämiseen tilanteen mukaan. Aiemmin ja eri tavoin hankittua osaamista tunnustetaan ja keskitytään opiskelijalta puuttuvan osaamisen hankkimiseen. Osaamisen hankkimisessa hyödynnetään erilaisia oppimisen menetelmiä kuten verkko-opinnot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen. Näiden hyödyntäminen on tehokasta silloin, kun niihin on käytettävissä riittävästi ohjaavan opettajan aikaa.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus muuttui niin, että perusrahoitusta on jatkossa puolet koko koulutuksen rahoituksesta. Suuri osa rahoituksesta, suoritusrahoitus, jaetaan oppilaitoksille tutkintojen ja tutkinnon osien suorituksista ja erilaisten palautteiden määrystä. Loppuosa on strategia- tai vaikuttavuusrahoitusta, jota haetaan erikseen. Tulevan rahoituksen määrän ennakkointi on vaikeaa ja tämä aiheuttaa oppilaitoksissa resurssien niukkuutta.

Reformin kanssa yhtäaikaan on toteutettu massiiviset ammatillisen koulutuksen rahoituksen leikkaukset, jotka näkyvät ammatillisen koulutuksen arjessa. Tästä johtuen opetukseen ei ole mahdollista kohdentaa aikaisemman kaltaisia resursseja. Huoltajat ihmettelevät, kun nuorella ei ole koulua joka arkipäivä tai koulupäivät ovat lyhyitä. Rahoituksen leikkaus ja reformin ajatukset eivät kohtaa toisiaan. Oppilaitokset saavat itse määritellä osaamispistettä kohden tarvittavan lähiopetuksen määrän, koska ammatillisessa koulutuksessa ei ole määritelty lähiopetuksen määrää osaamispistettä kohden.

Opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteutus vaatii paljon ohjausta ja suunnittelua toteutuakseen opiskelijan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä vaatii riittävästi opettajille resurssitua ohjausaikaa. Koulutuksenjärjestäjän tulee varmistaa, että opiskelija saa riittävästi pätevän opettajan opetusta ja ohjausta oppilaitoksessa että työpaikalla. Opiskelijat, niin nuoret kuin aikuiset, tarvitsevat ohjausta opintojen alussa, välissä ja lopussa.

Miksi koulutuksesta puhuttaessa on usein puhe rahasta? Koulutus ja ammatinoppiminen ovat satsaus tulevaisuuteen niin henkilölle itselleen kuin yhteiskunnalle. Koulutukseen resurssoidun taloudellisen panostuksen tuotto on valitettavasti havaittavissa vasta viiveellä. Riittävät resurssit opiskelijoiden opetukseen ja ohjaamiseen auttavat ehkäisemään syrjäytymistä.

Työelämä arvostaa ammattilaisia ja siksi ammatillista koulutusta tulee jatkossakin arvostaa.

Kirsi Kurkela, hallituksen jäsen

Timo Hillman, puheenjohtaja

OAJ Kanta-Hämeen alueyhdistys